

חגיגה יז. (משנה) עד יח. (סוף העמוד)

ביאורים

הרב ראובן מרגליות (בספרו 'מחקרים בדרכי התלמוד וחידותיו') הקדיש מחקר מיוחד לסוגים שונים של טעויות שנוצרו בתקופות שונות בעקבות ראשי-תיבות וקיצורים. בסוגייתנו ישנה דוגמא לאחד הסוגים – התלבטות של חכמי התלמוד בפינוח ראשי תבות בברייתא שלפניהם: בברייתא נאמר: "ויר"ט של עצרת". - הגמרא בהתחלה חשבה שהכוונה היא ליום טוב של עצרת, אך אח"כ הסיקה שהכוונה היא ליום טבות, ולאחר מכן הסיקה שהכוונה היא לימי טבות.

משנה

יום-טוב רגיל

עולות – ב"ש: לא מקריבים. שלמים – ב"ש: מקריבים אך לא סומכים. ב"ה: מקריבים וסומכים. ב"ה: מקריבים וסומכים.

שבועות שחל ביום שישי:

עולות – ב"ש: לא מקריבים (אלא לאחר שבת). ב"ה: מקריבים וסומכים (ביר"ט).

שבועות שחל בשבת:

עולות ושלמים: לא מקריבים ביר"ט (אלא רק לאחר שבת).

וכדי שלא יטעו לחשוב ששבועות חל ביום א': הכהן הגדול לא מתלבש בבגדים נאים, ויום זה מותר בהספד ותענית.

המשנה חזרה על המח' ללמד ש:

המח' היא עקרונית (גם כשאפשר להקריב כבר למחרת יר"ט וגם כשאפשר להקריב רק לאחר יומיים).

למרות שאם שבועות חל בשאר ימות השבוע - היום שלאחריו אסור בהספד.

המקור לכך שלשבועות יש שבעה ימי תשלומין

ר' אושעיא:

"*דחג השבועות ודחג השבועות ודחג השבועות*"
כפי שלפסח יש תשלומין 7 ימים - כך גם לשבועות.

ר"א בן יעקב:

בסמיכות לפרשיית שבועות ("וקראתם" מופיע "אקצרכם", אבל - בשבועות אסור לקצור, מכאן - שיש יום אחר שנקרא שבועות ומותר לקצור בו. מכאן - שיש לשבועות תשלומין.

ריש לקיש:

"*דחג הקציר*" – שבועות זהו החג שבו חוגגים וקוצרים, אבל - בשבועות אסור לקצור, מכאן - שיש יום אחר שנקרא שבועות ומותר לקצור בו. מכאן - שיש לשבועות תשלומין.

מהמקור של ר' אושעיא לומדים את מספר ימי התשלומין. מהמקור של ראב"י לומדים שימי התשלומין של שבועות מותרים בעשיית מלאכה.

דחיה: כוונת הפסוק היא לתאר את זמן החג (חג הבא בזמן קצירה), ולא לתאר את מעשי החג (שקוצרים בו). הוכחה: "חג האסיף" הוא ודאי רק תיאור זמן, שהרי אסור לעשות מלאכה אף בחוה"מ.

המקור לאיסור מלאכה בחול המועד

רבי יאשיה:

במקום לפסק את הפסוק לפי טעמי המקרא: "את חט המצות תשמור, שבצת ימיט תאכל מצות".
 יש לפסקו כך: "את חט המצות תשמור שבצת ימיט, תאכל מצות".

רבי יונתן:

קל וחומר מיו"ט ראשון ואחרון.
 (מה אלו שאין קדושה לפניהם ולאחריהם - אסורים בעשיית מלאכה, ק"ו לימי חוה"מ שיש קדושה לפניהם ולאחריהם- שיהיו אסורים)

ר' יוסי הגלילי:

במקום לפסק את הפסוק לפי טעמי המקרא: "כף מלאכת צבודה לא תעש, שבצת ימיט תקריבו אשה לה".
 יש לפסקו כך: "כף מלאכת צבודה לא תעש שבצת ימיט, תקריבו אשה לה".

ר' עקיבא:

"אלה מוצדי ה' מקראי קודש" - מקרא קודש זהו יום האסור במלאכה.
 מכאן שבנוסף ליו"ט ראשון ואחרון (שבהם כבר נאמר "שבתון") יש ימים נוספים שאסורים במלאכה.

ברייתא אנונימית:

"שת ימיט תאכל מצות ומוט הסיצי צרת" - מה שביעי עצור ממלאכה, כך גם 6 ימי חוה"מ.
 אך רק ממלאכות מסוימות (ולא מכל מלאכה כמו היום השביעי - 'השביעי') ע"פ הכרעת חכמים.

אין לפרוך ק"ו זה מימות החול ומר"ח שהרי חוה"מ שונה מהם בכך שהוא קרוי מקראי.